

Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi
Norske Reindrifsamers Landsforbund
Nørjen Båatsoesaemiej Rijkkesaervie
Sami Reindeer Herders' Association of Norway

Tromsø den 7. juli 2017

Troms Fylkeskommune
Pb 6600
9296 Tromsø

UTTALELSE VEDR. REGIONAL PLAN FOR REINDRIFT I TROMS 2016 – 2017

Norske Reindrifsamers Landsforbund (NRL) vil med dette avgi en uttalelse til Regional plan for reindrift i Troms 2016 – 2017.

NRL anser det som svært positivt at Troms Fylkeskommune har igangsatt dette arbeidet, og håper at dette kan være et eksempel til etterfølgelse for flere fylkeskommuner.

NRL legger til grunn at reindriften danner det viktigste materielle grunnlaget for samisk kultur og samfunnsliv, og har et vern etter Grunnloven § 108. For at reindriften som en spesifikk samisk næring og urfolksnæring skal kunne ivareta og styrke samisk kultur og bidra til samfunnsutvikling, må næringen gis gode rammevilkår som tilrettelegger for en utvikling i tråd med tradisjonell reindrifsutøvelse og verdigrunnlag.

Reindriften som urfolksnæring skal sikres og ivaretas i henhold til internasjonale konvensjoner, herunder FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27, og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater samt FNs Erklæring om urfolks rettigheter av 2007 og sluttokument fra The World Conference on Indigenous Peoples av 22. - 23. september 2014.

Dette er regelverk og konvensjoner som skal legges til grunn i alle saker som berører reindriften.

En av reindriftenes største utfordringer i dag er tap av arealer til konkurrerende interesser, både i forhold til fysiske inngrep og forstyrrelser som kan likestilles med fysiske inngrep.

I planen påpekes det at kommunene har et selvstendig ansvar for å legge til rette for reindrifsnæringen i forhold til arealbruken. Dessverre opplever mange reinbeitedistrikter at kommunene i liten grad involverer reindrifsnæringen i en

tidlig fase av arealplanleggingen. På grunn av den manglende medvirkning, blir saksgangen slik at reinbeitedistriktene i stedet får ferdige planer til høring, noe som i mange tilfeller fører til innsigelser fra næringens side. Innsigelsene blir av kommunens øvrige befolkning oppfattet som vrangvilje fra reindriften og skaper holdninger om at reindriften er en bremsekloss for «all» utvikling i kommunene. Dette fører til unødige interessemotsetninger mellom reineiere og kommunenes øvrige befolkning.

NRL har på bakgrunn av dette en oppfatning om at de fleste kommuner har en lang vei å gå i forhold til å sikre reindriften arealer mot inngrep. Selv om planmyndighetene i kommunene har en plikt til å involvere reindriften i forhold til plan- og bygningsloven (pbl) § 5 – 1, er tilbakemeldingene fra reindriften at dette i liten grad blir fulgt opp eller gir seg utslag i de vedtak som fattes.

NRL har derfor ved flere anledninger stilt krav ovenfor sentrale myndigheter om å få på plass statlige planretningslinjer for arealplanleggingen. De fleste kommuner har verken kunnskap eller kompetanse om reindrift, noe som bidrar til at reindriftsinteressene ikke blir tatt hensyn til i arealsaker. I hht pbl § 6–2 kan *«...Kongen kan gi statlige planretningslinjer for landet som helhet eller for et geografisk avgrenset område»*. Planretningslinjene skal legges til grunn ved statlig, regional og kommunal arealplanlegging som berører det samiske reinbeiteområdet. NRL vil fortsatt legge trykk på dette kravet i møtet med statlige myndigheter.

NRL mener det er naturlig at samiske interesser, herunder reindriften, må kunne stille krav om konsultasjoner med kommunene i saker som blant annet angår arealbruk. Pr. i dag gjelder konsultasjonsprosedyrene kun for statlige etater, men hvor staten har en folkerettslig plikt til å sørge for hensiktsmessige prosedyrer for konsultasjoner, også på kommunalt og fylkeskommunalt nivå. NRL stiller seg derfor positiv til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet har fremmet et forslag om at konsultasjonsplikt for kommuner og fylkeskommuner skal forankres i sameloven. Etter det vi forstår, vil det ikke bli lagt opp til detaljerte regler for konsultasjoner på disse nivåene, men hvor departementet i samråd med kommunal sektor og i konsultasjon med Sametinget utarbeider en veileder for konsultasjoner på kommunalt og fylkeskommunalt nivå. NRL er svært positiv til dette, og håper lovforslaget snart blir vedtatt.

NRL har også fått tilbakemeldinger fra reinbeitedistrikter om at kommunene i liten grad utviser vilje til å tilrettelegge for at reinbeitedistriktene får disponere egnede områder for oppføring av nødvendig innfrastruktur, som eksempelvis arealer til sperregjerder, arbeidsgjerder, slakteanlegg, gjeterhytter m.m. Selv om store deler av arealene i Troms ligger på privat grunn, er det nødvendig at det blir lagt til rette for

et minimum av infrastruktur som gjør det mulig å drive for reindrift i tråd med målsetningen om en bærekraftig reindrift. NRL viser også til at reinbeitedistriktene utarbeider distriktsplaner, som bør være viktige verktøyer for kommunene i arealplanlegging og tilrettelegging av infrastruktur. Vi registrerer merknaden om at distriktene ikke sender sine distriktsplaner til fylkeskommunene. Distriktene bør gjøres oppmerksom på at distriktsplanene også bør sendes fylkeskommunen som en viktig regional utviklingsaktør.

I planen omtales tradisjonell kunnskap under punkt 2.10. Fra NRLs side er vi svært opptatt av at reindriften kunnskaper blir innhentet og anvendt i arbeidet med saker som angår reindriften. Tradisjonelle kunnskaper er særlig viktig i forhold til klimaendringer, som blant annet bidrar til driftsomlegginger. Det er derfor nødvendig at kommunene anvender reinbeitedistriktenes kunnskaper og kompetanse i arealplanleggingen, også sett ut fra dette perspektivet.

Reintallsproblematikken i enkelte distrikter i Vest-Finnmark har vært et gjennomgående tema over flere år. I Troms har man på grunn av store rovviltbestander og klimatiske forhold over flere år lidt store tap, noe som har ført til en motsatt problemstilling med for lite rein i forhold til det øvre fastsatte reintall. Vinterbeitesituasjonen i Troms er svært marginal, og det er derfor helt nødvendig å få på plass norsk-svensk reinbeitekonvensjon.

Det er også nødvendig å avse arealer for distrikter med helårsbeite, og som er egnet for vinterbeiting og om nødvendig tilleggsfóring. På grunn av den marginale vinterbeitesituasjonen, bør det i større grad gis anledning for fylkesmannen etter anmodning fra reinieiere/siida eller distrikter om å stenge områder for motorisert ferdsel eller allmennferdsel.

NRL støtter innholdet i planens punkt 5.4.4 i forhold til manglende kunnskaper. NRL mener det er helt nødvendig å informere forvaltning, kommuneadministrasjoner, -politikere, tiltakshavere og den øvrige befolkningen om reindriften og innholdet i reindriften. Reindriften er ikke uttømmende regulert i reindriftenloven, men hvor det foreligger aksessoriske rettigheter som tilligger næringen og som er ervervet på grunnlag av sedvanemessig og alders tids bruk.

I planen er det laget en oversikt over utredningens behov under punkt 5.5. Av disse vil vi for det første trekke fram inngrepskartlegging som særlig viktig, da tålegrensen for inngrep i de aller fleste reinbeitedistriktene er overskredet. Ved at inngrep vurderes enkeltvis, vil man vanskelig kunne se disse i sammenheng med allerede foretatte inngrep. De kumulative effektene av inngrep er derfor helt nødvendig å ha med seg i det helhetlige inngrepsbildet.

NRL er også opptatt av hvordan klimaendringer påvirker reindriften, blant annet i forhold til introduksjon av nye parasitter, plante- og dyrearter som hver på sin måte

kan gi store innvirkninger på reindriften. Pr. i dag har man ingen beredskap i forhold til slike effekter av klimaendringer, noe som vil være helt nødvendig å få på plass i forhold til sårbare arktiske næringer som reindrift.

Rovviltbestandenes innvirkning på reindriften i Troms er også en stor utfordring i reindriften, og bør gis størst mulig oppmerksomhet. Allerede i dag er situasjonen kritisk i mange distrikter, hvor flokkstrukturene ødelegges og avkastning i form av kalv er kritisk lav. Dette er forhold som må ses i sammenheng med andre nevnte faktorer som arealinngrep og klimaendringer.

NRL imøteser det videre arbeidet med den reionale planen for reindrift.

Mvh
Norske Reindriftsamers Landsforbund

(Sign.)
v/ Ellinor Marita Jåma
Leder

Per Mikkelsen Sara
Seniorrådgiver